

De *Opmerkingen over het gevoel van het schone en het verhevene* (1763) vormen een fascinerend en cruciaal werkje in de bibliografie van Immanuel Kant (1724-1804), waarin Kant de oversteek maakt van de wiskunde en de astronomie naar het definitieve gebied van zijn filosofische aandacht: de mens. Vanaf de eerste bladzijden blijkt Kant een inlevend beschouwer met een scherp oog voor de diepste motieven van het menselijk gedrag. Hij toont dit in psychologisch subtiële beschrijvingen van mensen in hun werelds optreden, van de verleidelijke koketterie van de dames en de schalksheid van de heren in Europa tot de zin voor avontuur, het uithoudingsvermogen en de rijkdom aan fantasie van volken over de hele aarde, Indianen, Chinezen, Arabieren en negers. Bij zijn beschrijvingen laat Kant zich leiden door een esthetisch gevoel dat hij in de *Opmerkingen* ook zelf exploreert in de samenhang met andere dimensies van de menselijke ontvankelijkheid en behandelt als een van de belangrijkste motiverende factoren in het gedrag. Of we levenslustig zijn of melancholiek, in de relatie tot anderen hulpvaardig, ijdel of koud, wie we ons tot vrienden kiezen en naar wie onze liefde uitgaat, of we ons in zaken van wetenschap opstellen als serieuze onderzoekers of als haarklovers, dit alles is volgens Kant een zaak van onze esthetische ontvankelijkheid. Wie we zijn en wat we doen is nauw verweven met wat we als mooi of als verheven voelen.

Dr. Ike Kamphof is als universitair docente in de esthetica en filosofie van de (media)cultuur verbonden aan de Universiteit van Maastricht.

Opmerkingen over het gevoel van het schone en het verhevene, Immanuel Kant